

UNIVERZITA KARLOVA

Katolická teologická fakulta

Zápis o obhajobě disertační práce

Akademický rok: 2019/2020

Jméno a příjmení studenta: ThLic. Tomáš Matějec, Ph.D.
Rok narození: 1975
Identifikační číslo studenta: 62140147

Typ studijního programu: doktorský
Studijní program: Teologie
Studijní obor: Katolická teologie - Th.D.
Identifikační čísla studia: 390704

Název práce: Žalmové parafráze Jiřího Strejce
Pracoviště práce: Katedra biblických věd a starých jazyků (26-KBV)
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: doc. ThLic. Jaroslav Brož, Th.D.
Oponent(i): doc. PhDr. Josef Bartoň, Th.D.
doc. Petr Sláma, Ph.D.

Datum obhajoby: 14.09.2020   **Místo obhajoby:** Praha
Hlasování komise: prospěl/a: 5   neprospěl/a: 0

Průběh obhajoby:

Předseda komise přivítal přítomné a představil členy komise a přítomného oponenta doc. Slámu. Předseda ustanovil zapisovatelem dr. Petra Sládečka. Pořádal školitele doc. Brože o představení uchazeče. Školitel seznámil přítomné s průběhem uchazečova studia a se svým stanoviskem (posudkem) předložené disertační práce. Připomněl, že uchazeč již zpracoval a připravil k publikování Strejcův Žaltář. Popsal průběh uchazečova studia a jeho četné aktivity (mj. výuka hebrejštiny na KTF). Stručně nastínil obsah práce a přečetl nejdůležitější pasáže svého posudku. Konstatoval, že nemá k zásadní práci připomínky. Případné publikování si vyžádá jen drobné úpravy a některých velmi specifických míst. Na závěr konstatoval, že dílo je solidním základem pro další badatele a významně přispívá k poznání dějin české literatury i českého biblického překladu. Předseda vyzval uchazeče, aby přednesl exposé své disertační práce. Dr. Matějec ve svém exposé uvedl, že Strejcovo dílo spadá nejen do dějin literatury, ale i hudby. Připomněl ovlivnění kalvínským „Ženevským žaltářem“. V 19. století byl Strejc znovu objeven a oceňován. Konstatoval, že není zřejmé, nakolik Strejc vycházel z původního hebrejského textu. Nastínil specifika překladu časoměrné poezie do „vernakulárních“ jazyků a soudobého přístupu k hebrejským žalmům (analogie k soudobému přístupu k antickým veršům). Původní důraz na obraz Krista v žalmech (ještě u Luthera) vnímán explicitně christologický smysl. V kalvínském prostředí naopak kladen důraz na historický výklad (za autora pokládán David). David optimálním vzorem pro laickou spiritualitu. Předseda vyzval oponenta doc. Slámu, aby přítomné seznámil se svým posudkem. Doc. Sláma konstatoval, že jako úzce oborově zaměřený biblista mohl hodnotit jen určitou výseč. V jeho

porozumění se práce pohybuje z 80 procent mezi recipientem a existujícím obecně přijímaným překladem. Registroval diskuzi o poetice hebrejské bible i střízlivě specifický závěr. Co postrádá, je důraz na neuzavřenou debatu jak je to s překladem časoměrného verše (emancipované uchopení času). Práci hodnotí jak zásadně přínosnou a výrazně objevnou. Uchazeč reagoval na náměty uvedené v posudku. Doc. Sláma práci doporučuje k obhajobě.

Předseda shrnuje posudek doc. Bartoně. Doc. Bartoň kladně hodnotí promyšlenou kompozici celku. Oceňuje zařazení „přípravných“, zdánlivě odlehklých kapitol. Autor jimi prozrazuje své didaktické nadání a zdařile uvádí čtenáře do souvislostí. Poučený čtenář se pak může lépe začíst do vlastního „jádrového“ textu. Prostředí teologické a filologické bude obsahem práce zásadně obohaceno. Práce obsahuje jen drobné redakční lapy, které bude třeba pro případné publikování napravit. Doc. Bartoň práci jednoznačně doporučuje k obhajobě.

Uchazeč se vyjádřil k posudkům.

Dotáz doc. Bartoně ohlasy v pravoslavné Slávii a pravoslavné prostředí. Zájem o žalmové parafráze souvisí s pronikáním západní vzdělanosti. Autoři ruského klasicismu (Tredjakovskij, Lomonosov ...). V Evropě zlatá doba žalmových parafrází v 16. století. V Británii a Francii přežívá žánr žalmové parafráze i po nástupu osvícenství po celé 18. Století. Rozebírá specifika hebrejské poezie a srovnává ji s díly antických autorů. Zamýšlí se nad paralelismy u prvního autora Ženevského žaltáře Clémenta Marota. Otázky interpretace paralelismů a asonancí v hebrejské poezii – posun ve vnímání poezie a prózy. Do interpretace blízkovýchodní poezie je vnášena „antická“ interpretace (známo už u Josefa Flavia).

Europeizace textu může v překladech působit „naivně“, proto se sv. Jeroným a sv. Augustin se snažili paralelismy „vyretušovat“, aby se přiblížili kvalitám Ciceronovým a Vergiliovým.

Doc. Sláma se dotazuje na schémata překladů časů (perfektum, imperfektum, přezens, futurum). Dr. Matějec připomíná rozsáhlou literární činnost profesora Johannese Jahna z Louky, současníka Klementa Maria Hofbauera. Pohled na interpretace v 19. – 21. století by byl zcela jistě záslužný, ale rozsah práce by se tím nadměrně zvětšil.

Předseda komise zahájil diskuzi.

Doc. Hřebík. Proč byla za základ interpretace zvolena Jeruzalémská bible? Dr. Matějec vysvětluje, že mnohem více pracuje s Kralickým textem, protože je evidentní, že s ním Strejc pracoval. Kde bylo třeba srovnání, přímo necitoval z ohledů na čtenáře přímo hebrejský text.

Doc. Hřebík doplňuje, že slabinou Jeruzalémské bible je překlad z francouzštiny. Dr. Dittmann se dotazuje na paralely mezi Strejcem a Blahoslavem a možný vliv francouzštiny. Dr. Matějec konstatuje, že Strejc se snaží zakrýt své zdroje (u Kalvína). Oproštění od christologických interpretací zbavuje text účinnosti a činí ho pak přijatelnější pro katolické prostředí. Doc. Sládek se dotazuje na vztah Dobrovského ke Strejcovi. Jednoznačně pozitivní, i když mu lecos vytýká. Podobně u Hanky, žáka Dobrovského. Šafařík se ke Strejcovi již staví uštěpačně. Hájí ho Jireček.

Uchazeč zodpověděl položené dotazy.

Předseda uzavřel veřejnou část obhajoby a vyzval přítomné, kteří nejsou jmenovanými členy komise, aby opustili místnost.

Předseda pozval uchazeče zpět a seznámil ho s výsledkem obhajoby.

Hlasování komise bylo jednomyslné – uchazeč prospěl.

Student byl seznámen se svými právy a dalším postupem.

Výsledek obhajoby: prospěl/a (P)

Předseda komise: doc. PhDr. Miloš Sládek, Ph.D. (přítomen) .....

Členové komise: doc. ThLic. Josef Hřebík, Th.D. (přítomen) .....

doc. ThLic. Jaroslav Brož, Th.D. (přítomen) .....

Mgr. Hedvika Kuchařová, Ph.D. (přítomen) .....

PhDr. Robert Dittmann, Ph.D. (přítomen) .....